

Briuselis, 2020 m. rugsėjo 28 d.
REV2. Ši pranešimo redakcija
pakeičia 2018 m. rugsėjo 25 d.
pranešimą (REV1)

PRANEŠIMAS SUINTERESUOTIESIEMS SUBJEKTAMS

JUNGTINĖS KARALYSTĖS IŠSTOJIMAS IR TRĄŠŲ SRITIES ES TAISYKLĖS

2020 m. vasario 1 d. Jungtinė Karalystė išstojo iš Europos Sąjungos ir tapo trečiaja šalimi¹. Susitarime dėl išstojimo² nustatytas pereinamasis laikotarpis, kuris baigiasi 2020 m. gruodžio 31 d. Iki tos dienos Jungtinei Karalystei ir jos teritorijoje taikoma visa ES teisė³.

Pereinamuoju laikotarpiu ES ir Jungtinė Karalystė derėsis dėl susitarimo dėl naujos partnerystės, kuriuo visų pirma numatoma laisvosios prekybos erdvė. Tačiau neaišku, ar pereinamojo laikotarpio pasibaigimo momentu toks susitarimas bus sudarytas ir įsigalios. Bet kuriuo atveju tokiu susitarimu būtų sukurti santykiai, kurie, kiek tai susiję su patekimo į rinką sąlygomis, labai skirtųsi nuo Jungtinės Karalystės dalyvavimo vidaus rinkoje⁴, ES muitų sąjungoje ir PVM bei akcizų srityje.

Todėl visiems suinteresuotiesiems subjektams, ypač ekonominės veiklos vykdytojams, primenama apie teisinę padėtį, kuri susiklostys pasibaigus pereinamajam laikotarpiui (A dalis). Šiame pranešime taip pat paaiškinamos tam tikros atitinkamos Susitarimo dėl išstojimo nuostatos dėl atsiskyrimo (B dalis) ir taisyklės, Šiaurės Airijoje taikytinos pasibaigus pereinamajam laikotarpiui (C dalis).

Rekomendacijos suinteresuotiesiems subjektams

Siekiant atsižvelgti į šiame pranešime nurodytas pasekmes, suinteresuotiesiems subjektams visų pirma rekomenduojama:

- ¹ Trečioji šalis – tai šalis, kuri nėra ES valstybė narė.
- ² Susitarimas dėl Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės išstojimo iš Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos (OL L 29, 2020 1 31, p. 7) (toliau – Susitarimas dėl išstojimo).
- ³ Išskyrus tam tikras Susitarimo dėl išstojimo 127 straipsnyje nustatytas išimtis, kurių nė viena nėra aktuali šiam pranešimui.
- ⁴ Visų pirma, laisvosios prekybos susitarime nenumatomos tokios vidaus rinkos (prekių ir paslaugų srities) sampratos, kaip abipusis pripažinimas, kilmės šalies principas ir suderinimas. Laisvosios prekybos susitarimu taip pat nepanaikinami muitinės formalumai ir tikrinimas, be kita ko, susiję su prekių kilme ir jų sąnaudomis, taip pat importo ir eksporto draudimai ir apribojimai.

- užtikrinti, kad reikiamus bandymus atliktų valstybės narės patvirtinta laboratorija;
- užtikrinti atitiktį ekonominės veiklos vykdytojams nustatytoms pareigoms ir prireikus pritaikyti gaminių žymėjimą ir ženklimą.

Pastaba

Šiame pranešime neaptariami trešiamieji produktai, kurie pateikiami rinkai remiantis nacionalinėmis taisyklėmis.

Be to, šiame pranešime neaptariami:

- ES bendrieji cheminių medžiagų teisės aktai (pvz., REACH);
- ES sektoriniai cheminių medžiagų teisės aktai (pvz., ES taisyklės dėl augalų apsaugos produktų);
- ES atliekų teisės aktai.

Šie aspektai aptariami jau paskelbtuose kituose pranešimuose⁵.

A. TEISINĖ PADĖTIS, KURI SUSIKLOSTYS PASIBAIGUS PEREINAMAJAM LAIKOTARPIUI

Pasibaigus pereinamajam laikotarpiui Jungtinei Karalystei⁶ nebebus taikomas 2003 m. spalio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2003/2003 dėl trašų⁷. Tai sukelia visų pirma šias pasekmes:

1. EKONOMINĖS VEIKLOS VYKDYTOJŲ PAREIGOS

Pagal Reglamento (EB) Nr. 2003/2003 2 straipsnio x punktą gamintojas yra asmuo, atsakingas už EB trašų⁸ pateikimą ES rinkai⁹. Ši sąvoka apima ne tik gamintoją, bet ir importuotoją¹⁰.

⁵ https://ec.europa.eu/info/european-union-and-united-kingdom-forging-new-partnership/future-partnership/getting-ready-end-transition-period_lt

⁶ Dėl Reglamento (EB) Nr. 2003/2003 taikymo Šiaurės Airijai žr. šio pranešimo C dalį.

⁷ OL L 304, 2003 11 21, p. 1. Nuo 2022 m. liepos 16 d. Reglamentas (EB) Nr. 2003/2003 bus panaikintas 2019 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2019/1009, kuriuo nustatomos ES trešiamųjų produktų tiekimo rinkai taisyklės (OL L 170, 2019 6 25, p. 1). Reglamento (ES) 2019/1009 52 straipsnyje nustatyta, kad produktai, pateikti rinkai kaip EB trašos anksčiau nei 2022 m. liepos 16 d., po tos dienos gali būti toliau tiekiami rinkai.

⁸ EB trašos – vieno iš Reglamente (EB) Nr. 2003/2003 išvardytų tipų trašos, atitinkančios tą reglamentą.

Reglamentas (ES) 2019/1009 taikomas ES trešiamiesiems produktams, t. y. trešiamiesiems produktams, kurie tiekiami rinkai pažymėti CE ženklu (žr. 2 straipsnio 2 punktą).

⁹ Kita vertus, pagal Reglamento (EB) Nr. 2003/2003 2 straipsnio x punktą platintojas, kuris nekeičia trašų charakteristikų, nelaikomas gamintoju.

Reglamento (EB) Nr. 2003/2003 4 straipsnyje nustatyta, kad trąšų gamintojai turi būti įsisteigę Sąjungoje ir turi būti atsakingi už EB trąšų atitiktį tam reglamentui. Gamintojas taip pat turi ženklinti EB trąšas identifikavimo žymenimis (Reglamento (EB) Nr. 2003/2003 7 straipsnis), užtikrinti jų atsekamumą (Reglamento (EB) Nr. 2003/2003 8 straipsnis) ir laikytis specialių taisyklių, taikomų amonio nitrato trąšoms, kuriose yra daug azoto (Reglamento (EB) Nr. 2003/2003 26 ir 27 straipsniai).

Pasibaigus pereinamajam laikotarpiui, Jungtinėje Karalystėje įsisteigęs gamintojas nebebus laikomas ES įsisteigusiu ekonominės veiklos vykdytoju. Todėl ES įsisteigęs ir ES rinkai EB trąšas iš Jungtinės Karalystės teikiantis ekonominės veiklos vykdytojas, iki tol laikytas platintoju, tokių produktų atžvilgiu bus laikomas ES importuotoju. Taigi šis ekonominės veiklos vykdytojas turės vykdyti pirmiau nurodytas gamintojams nustatytas pareigas.

2. ŽENKLINIMAS IR ŽYMĖJIMAS

Reglamento (EB) Nr. 2003/2003 9 straipsnio 1 dalies a punkto vienuoliktoje įtraukoje nustatyta, kad ant trąšų pakuočių, etiketėse ir pridedamuose dokumentuose turi būti nurodytas gamintojo arba firmos pavadinimas ir adresas.

Jei iki pereinamojo laikotarpio pabaigos gamintojas buvo įsisteigęs Jungtinėje Karalystėje, gamintojo ženklas ant pakuočių, etikečių ir lydymųjų dokumentų turi būti atitinkamai pakeistas.

3. PATVIRTINTOSIOS LABORATORIJOS

Reglamento (EB) Nr. 2003/2003 27 straipsnyje nustatyta, kad gamintojas turi užtikrinti, jog būtų atliekamas rinkai pateikiamų amonio nitrato trąšų, turinčių didelį azoto kiekį, atsparumo detonacijai bandymas, aprašytas reglamento III priedo 2, 3 (1 metodo 3 punkte) ir 4 skyriuose. Šį bandymą turi atlikti viena iš patvirtintųjų laboratorijų, nurodytų reglamento 30 straipsnio 1 dalyje¹¹.

Gamintojai bandymo rezultatus turi pateikti atitinkamos valstybės narės kompetentingai institucijai likus bent 5 dienoms iki trąšų pateikimo rinkai arba – importo atveju – likus bent 5 dienoms iki trąšų atvežimo prie ES sienos.

Pasibaigus pereinamajam laikotarpiui rinkai pateikiamų amonio nitrato trąšų, turinčių didelį azoto kiekį, atsparumo detonacijai bandymas, reikalaujamas pagal Reglamentą (EB) Nr. 2003/2003 27 straipsnį, turės būti atliktas valstybės narės patvirtintoje laboratorijoje¹².

¹⁰ Kiekvieno ekonominės veiklos vykdytojo (gamintojo, įgaliotojo atstovo, importuotojo ir platintojo) apibrėžtis atskirai pateikta Reglamento (ES) 2019/1009 2 straipsnio 11–15 punktuose, o jų pareigos išdėstytos 6–12 straipsniuose.

¹¹ Patvirtintųjų laboratorijų sąrašas skelbiamas čia: http://ec.europa.eu/growth/sectors/chemicals/legislation_lt

¹² Reglamentu (ES) 2019/1009 patvirtintųjų laboratorijų sistema pakeičiama atitikties vertinimo procedūromis, pagal kurias tam tikrais atvejais reikalaujama, kad vertinant atitiktį dalyvautų notifikuotosios įstaigos (žr. 13–18 bei 20–36 straipsnius ir IV priedą).

B. ATITINKAMOS SUSITARIMO DĖL IŠSTOJIMO NUOSTATOS DĖL ATSISKYRIMO

Susitarimo dėl išstojimo 41 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad esama pagal individualius požymius identifikuojama prekė, kuri iki pereinamojo laikotarpio pabaigos buvo teisėtai pateikta rinkai ES arba Jungtinėje Karalystėje, gali būti toliau tiekiamą ES arba Jungtinės Karalystės rinkai ir judėti iš vienos rinkos į kitą, kol ji pasieks galutinį vartotoją.

Ta nuostata besiremiančiam ekonominės veiklos vykdytojui tenka pareiga atitinkamu dokumentu įrodyti, kad prekė buvo pateikta ES arba Jungtinės Karalystės rinkai iki pereinamojo laikotarpio pabaigos¹³.

Toje nuostatoje *pateikimas rinkai* – tai pirmas prekės, skirtos platinti, vartoti arba naudoti rinkoje, tiekimas vykdant komercinę veiklą už atlygį ar neatlygintinai¹⁴. *Prekės, skirtos platinti, vartoti arba naudoti, tiekimas* – tai, kad, „pasibaigus gamybos etapui, esama pagal individualius požymius identifikuojama prekė yra dviejų ar daugiau juridinių arba fizinių asmenų rašytinio ar žodinio susitarimo dėl su atitinkama preke susijusios nuosavybės teisės, bet kurios kitos turtinės teisės arba valdymo perleidimo dalykas arba yra juridiniam arba fiziniam asmeniui ar asmenims pateikto pasiūlymo sudaryti tokį susitarimą dalykas“¹⁵.

Pavyzdys. Konkrečios EB trąšos, kurias Jungtinėje Karalystėje įsikūręs jų gamintojas pardavė Jungtinėje Karalystėje įsikūrusiam didmenininkui iki pereinamojo laikotarpio pabaigos, gali būti ir toliau platinamos ES, o iš naujo atlikti jų bandymo arba jų iš naujo ženklinti ar žymėti nereikia.

Daugiau informacijos apie pateikimo rinkai sąvoką ir apie įrodymą, kad prekė buvo pateikta rinkai, pateikiama 2020 m. kovo 13 d. pranešimo suinteresuotiesiems subjektams „Jungtinės Karalystės išstojimas ir pramonės gaminių srities ES taisyklės“ B dalyje¹⁶.

C. TAISYKLĖS, ŠIAURĖS AIRIJOJE TAIKYTINOS PASIBAIGUS PEREINAMAJAM LAIKOTARPIUI

Po pereinamojo laikotarpio pabaigos taikomas Protokolas dėl Airijos ir Šiaurės Airijos¹⁷. Protokolui dėl Airijos ir Šiaurės Airijos turi periodiškai pritarti Šiaurės Airijos Teisėkūros Asamblėja, o pradinis taikymo laikotarpis trunka 4 metus nuo pereinamojo laikotarpio pabaigos¹⁸.

Pagal Protokolą dėl Airijos ir Šiaurės Airijos tam tikros ES teisės nuostatos taip pat taikomos Jungtinei Karalystei, kiek tai susiję su Šiaurės Airija, ir jos teritorijoje. Be to, Protokole dėl Airijos ir Šiaurės Airijos ES ir Jungtinė Karalystė susitarė, kad tiek, kiek

¹³ Susitarimo dėl išstojimo 42 straipsnis.

¹⁴ Susitarimo dėl išstojimo 40 straipsnio a ir b punktai.

¹⁵ Susitarimo dėl išstojimo 40 straipsnio c punktas.

¹⁶ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/file_import/industrial-products_lt.pdf.

¹⁷ Susitarimo dėl išstojimo 185 straipsnis.

¹⁸ Protokolo dėl Airijos ir Šiaurės Airijos 18 straipsnis.

ES taisyklės taikomos Jungtinei Karalystei, kiek tai susiję su Šiaurės Airija, ir jos teritorijoje, Šiaurės Airija bus laikoma valstybe nare¹⁹.

Protokole dėl Airijos ir Šiaurės Airijos nustatyta, kad Reglamentas (EB) Nr. 2003/2003 taikomas Jungtinei Karalystei, kiek tai susiję su Šiaurės Airija, ir jos teritorijoje²⁰.

Tai reiškia, kad turi būti laikoma, jog šio pranešimo A ir B dalyse nuorodos į ES apima nuorodas ir į Šiaurės Airiją, o nuorodos į Jungtinę Karalystę yra tik nuorodos į Didžiąją Britaniją.

Konkrečiau, tai reiškia, *inter alia*, kad:

- Reglamento (EB) Nr. 2003/2003 reikalavimus atitinkančios trąšos galės būti pateikiamos Šiaurės Airijos rinkai kaip EB trąšos;
- EB trąšos, pagamintos Šiaurės Airijoje ir įvežtos į ES, nėra importuotas produktas;
- EB trąšos, iš Didžiosios Britanijos įvežtos į Šiaurės Airiją, yra importuotas produktas;
- valstybės narės patvirtintos laboratorijos išduotos bandymų ataskaitos Šiaurės Airijoje galioja;
- Didžiojoje Britanijoje esančios Jungtinės Karalystės patvirtintos laboratorijos išduotos bandymų ataskaitos Šiaurės Airijoje negalioja. Tačiau tam tikromis aplinkybėmis bandymų ataskaitas gali toliau išduoti Šiaurės Airijos laboratorija (žr. toliau);
- ES trešiamiesiems produktams, kurie pagal Reglamentą (ES) 2019/1009 pateikiami rinkai nuo 2022 m. liepos 16 d.:
 - ES notifikuotosios įstaigos išduoti sertifikatai Šiaurės Airijoje galios;
 - Didžiosios Britanijos atitikties vertinimo įstaigos išduoti sertifikatai Šiaurės Airijoje negalios. Vis dėlto tam tikromis aplinkybėmis sertifikatus kaip notifikuotoji įstaiga galės išduoti Šiaurės Airijos atitikties vertinimo įstaiga (žr. toliau).

Tačiau pagal Protokolą dėl Airijos ir Šiaurės Airijos Jungtinei Karalystei, kiek tai susiję su Šiaurės Airija, nenumatyta galimybė:

- dalyvauti Sąjungos sprendimų priėmimo ir formavimo procese²¹;

¹⁹ Susitarimo dėl išstojimo 7 straipsnio 1 dalis kartu su Protokolo dėl Airijos ir Šiaurės Airijos 13 straipsnio 1 dalimi.

²⁰ Protokolo dėl Airijos ir Šiaurės Airijos 5 straipsnio 4 dalis ir to protokolo 2 priedo 23 skirsnis. Reglamento (ES) 2019/1009 51 straipsnyje nustatyta, kad Reglamentas (EB) Nr. 2003/2003 bus panaikintas nuo 2022 m. liepos 16 d., o nuorodos į panaikintą reglamentą turėtų būti laikomos nuorodomis į Reglamentą (ES) 2019/1009. Todėl pagal Protokolo dėl Airijos ir Šiaurės Airijos 13 straipsnio 3 dalį nuo tos dienos nuoroda į Reglamentą (EB) Nr. 2003/2003 turėtų būti suprantama kaip nuoroda į Reglamentą (ES) 2019/1009.

- inicijuoti prieštaravimo, apsaugos arba arbitražo procedūras tiek, kiek jos yra susijusios su ES valstybių narių priimtais reglamentais ir standartais arba atliktu vertinimu, registracija, sertifikavimu, patvirtinimu ir autorizacija²²;
- remtis kilmės šalies principu arba Šiaurės Airijos rinkai teisėtai pateiktų produktų arba Jungtinėje Karalystėje įsisteigusių institucijų ar įstaigų išduotų sertifikatų ar kitos jų vykdomos veiklos abipusio pripažinimo faktu²³.

Konkrečiau, šis paskutinis punktas reiškia, *inter alia*, kad:

- bandymų ataskaitos, kurias išdavė Jungtinės Karalystės patvirtinta Šiaurės Airijos laboratorija, galios tik Šiaurės Airijoje. ES šios ataskaitos negalioja²⁴;
- ES trešiamiesiems produktams, kurie pagal Reglamentą (ES) 2019/1009 pateikiami rinkai nuo 2022 m. liepos 16 d., Šiaurės Airijos notifikuotųjų įstaigų išduoti atitikties sertifikatai galios tik Šiaurės Airijoje. ES šie sertifikatai negalios²⁵. Kai ES trešiamieji produktai yra sertifikuoti Šiaurės Airijos notifikuotosios įstaigos, šalia CE ženklo turi būti pateikta nuoroda „UK(NI)“²⁶. Šis skirtingas ženklinimas leidžia identifikuoti ES trešiamuosius produktus, kuriuos galima teisėtai pateikti rinkai Šiaurės Airijoje, bet ne ES.

[Cheminių medžiagų teisės aktams](https://ec.europa.eu/growth/sectors/chemicals/legislation_lt) skirtoje Komisijos svetainėje (https://ec.europa.eu/growth/sectors/chemicals/legislation_lt) pateikiama bendra informacija apie trąšas. Prireikus šie tinklalapiai bus papildyti nauja informacija.

Europos Komisija

Vidaus rinkos, pramonės, verslumo ir MVĮ generalinis direktoratas

²¹ Tais atvejais, kai būtina keisti informacija arba konsultuotis tarpusavyje, tai daroma jungtinėje konsultacinėje darbo grupėje, įsteigtoje pagal Protokolo dėl Airijos ir Šiaurės Airijos 15 straipsnį.

²² Protokolo dėl Airijos ir Šiaurės Airijos 7 straipsnio 3 dalies penkta pastraipa.

²³ Protokolo dėl Airijos ir Šiaurės Airijos 7 straipsnio 3 dalies pirmą pastraipą.

²⁴ Protokolo dėl Airijos ir Šiaurės Airijos 7 straipsnio 3 dalies ketvirtą pastraipą.

²⁵ Protokolo dėl Airijos ir Šiaurės Airijos 7 straipsnio 3 dalies ketvirtą pastraipą.

²⁶ Protokolo dėl Airijos ir Šiaurės Airijos 7 straipsnio 3 dalies ketvirtą pastraipą.